

Strängnäs kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Strängnäs kommun

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen gäller särskilda rekommendationer. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen eller granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Strängnäs kommun att senast den **11 januari 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för utbildningen

Skolinspektionen konstaterar att Strängnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att rektorer som anställs vid skolenheterna har pedagogisk insikt genom utbildning och erfarenhet samt att de har gått, går eller kommer att gå särskild befattningsutbildning eller utbildning som kan jämföras med denna. (2 kap. 11-12 §§ skollagen)
- Huvudmannen ser till att det på grundskoleenheterna finns tillgång till elevhälsa för eleverna i förskoleklass och grundskola, så att den kan användas främst förebyggande och hälsofrämjande och för att stödja elevernas utveckling mot målen. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att samtliga rektorer vid Strängnäs kommuns grundskolor har pedagogisk insikt genom utbildning. I detta ingår att se till att rektorerna har pedagogisk utbildning på högskolenivå motsvarande sammanlagt minst en termins heltidsstudier.
- Se till att det finns tillräcklig tillgång till samtliga kompetenser inom elevhälsan så att dessa kan medverka i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål inom grundskolan.

Bedömning

Skolinspektionen har vid tillsynen av Strängnäs kommuns grundskoleverksamhet konstaterat brister i verksamheten. Tillsynen visar att det finns brister gällande att huvudmannen inte har säkerställt att samtliga rektorer på kommunens grundskolor har pedagogisk insikt genom utbildning motsvarande minst en termins heltidsstudier på högskolenivå. Vidare visar utredningen att det finns brister gällande tillgången till elevhälsa på kommunens grundskoleenheter. Det saknas tillräcklig tillgång till ett antal av kompetenserna inom elevhälsan, vilket bland annat innebär att elevhälsan inte kan arbeta främst hälsofrämjande och förebyggande.

Föreläggande**Förutsättningar för utbildningen**

Huvudmannen har inte säkerställt att samtliga rektorer på kommunens grundskolor uppfyller kravet på pedagogisk insikt

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte har säkerställt att rektorn vid en av deras grundskolor har pedagogisk insikt genom utbildning motsvarande minst en termins heltidsstudier på högskolenivå. Utredningen visar att rektorn har genomfört officersutbildning vid officershögskolan i Umeå och läst en skolledarskapskurs samt genomgått det statliga rektorsprogrammet. Skolinspektionen bedömer, utifrån vad som redovisats kring innehållet i dessa utbildningar, att rektorn inte förvärvat pedagogisk insikt genom utbildning i tillräcklig utsträckning. Rektorn har en avgörande betydelse för verksamhetsutvecklingen och ska fatta viktiga beslut som direkt berör enskilda elever, såsom disciplinära åtgärder, särskilda stödinsatser och betygsättning, varpå ansvaret förutsätter att rektorn har en allsidig pedagogisk insikt. Att rektorn har genomgått rektorsprogrammet ändrar inte Skolinspektionens bedömning, då rektorsprogrammet är en befattningsutbildning som inte kan ersätta kravet på pedagogisk insikt genom ovan nämnda utbildning.

Av skollagen framgår att som rektor får endast den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt. Av förarbetena till skollagen framgår att kraven på utbildning respektive erfarenhet inte är alternativa utan att båda kraven måste vara uppfyllda, det vill säga den pedagogiska insikten måste ha förvärvats både genom utbildning och erfarenhet (prop. 2009/10:165 s. 257). Skolinspektionen har i flera beslut bedömt att pedagogisk utbildning understigande en termins heltidsstudier på högskolenivå inte varit tillräckligt för att uppfylla kravet i skollagen gällande rektors

pedagogiska insikt genom utbildning (se t.ex. beslut i ärendena dnr 44-2017:6114, dnr 44-2017:6077 och dnr 44-2017:5667).

Av Skolinspektionens utredning framgår att rektorn vid Åkerskolan i Strängnäs kommun inte har pedagogisk insikt genom utbildning motsvarande minst en termins heltidsstudier inom ämnesområdet pedagogik på högskolenivå. I den skriftliga dokumentationen huvudmannen inkommit med till Skolinspektionen uppges att rektorn vid Åkerskolan har tagit yrkesofficersexamen vid officershögskolan i Umeå. Därutöver har rektorn också gått en skolledarutbildning vid lärarhögskolan i Stockholm samt genomfört rektorsprogrammet. Det har, trots begäran om komplettering, inte inkommit några handlingar som visar att studier som omfattar 30 högskolepoäng inom ämnet pedagogik ingått i de utbildningar som det uppges att rektorn har genomfört. Rektorsutbildningen är en befattningsutbildning som inte innehåller kurser inom pedagogik.

Brist på elevhälsokompetenser i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete då det saknas tillräcklig tillgång till elevhälsans kompetenser i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Det medför en risk att eleverna inte ges tillräckligt stöd för att ha möjlighet att nå utbildningens mål.

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Skollagen anger också att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och att elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Utredningen visar att det finns otillräcklig tillgång till kompetenserna inom elevhälsan och att detta innebär att dessa inte i tillräcklig utsträckning hinner med det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Det finns endast tillgång till en skolpsykolog inom hela kommunen och hon hinner nästintill inte alls delta i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Vidare framgår det av utredningen att det på skolenheterna inte heller finns tillräcklig tillgång av vissa av de andra kompetenserna. Utredningen visar också att det i många fall saknas tid för annat än åtgärdande arbete vilket talar för att tillgången på elevhälsans kompetenser är otillräcklig. I intervju med ett antal av grundskolornas rektorer uppger en rektor att tillgången till kompetenserna kvoterar utifrån elevantal, men att behovet kan se annorlunda ut och att skolan kan ha ett större behov. På Skolinspektionens fråga om grundskolorna har tillräcklig tillgång till elevhälsans kompetenser svarar flera av rektorerna att de inte har det. Rektorerna uppger att det finns ett större behov av specialpedagog, kurator och psykolog. De uppger också att det förebyggande arbetet inte blir av.

Av intervjun med representanter från den centrala elevhälsan framgår att det bara finns en skolpsykolog i kommunen, men att det behövs två. Representanterna uppger att det inte går att få tag i ytterligare en skolpsykolog trots flera annonser. Den skolpsykolog som kommunen har tillgång till nu är en inhyrd konsult och mycket av hennes tid går åt till att göra utredningar i individuella ärenden. Representanternas uppger vidare att det är specialpedagogen som är den mest centrala kompetensen i skolenheternas

förebyggande och hälsofrämjande arbete. Vidare uppges att det på Åkerskolan saknas specialpedagog.

Verksamhetschefen för grundskolorna uppger i sin intervju med Skolinspektionen att det kan vara så att alla kanske inte får vad de behöver när det gäller fördelningen av elevhälsans olika resurser.

Barn- och utbildningsnämndens representanter uppger i intervju att de anser att det finns en god tillgång till elevhälsan, men att kommunen lägger mindre pengar på elevhälsa om de jämför med andra kommuner. De uppger också att kommunen försöker rekrytera ytterligare en skolpsykolog, men att det är svårt. Representanterna bekräftar att kommunens skolpsykolog arbetar mest med enskilda utredningar av elever, varför det saknas tid för andra arbetsuppgifter.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom grundskoleverksamheten inte uppfyller samtliga av de krav som ställs i författningarna föreläggs Strängnäs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Styrning och utveckling av utbildningen

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Strängnäs kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

2020-05-15

X Malin Norell

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Norell

Jakob Durmaz Lotz

Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Strängnäs kommun

Fakta om Strängnäs kommun

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Strängnäs kommun under vårterminen 2020. Detta beslut avser huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom skolformerna förskoleklass och grundskola. Elevantalet i kommunens grundskolor var vid tidpunkten för tillsynens cirka 2 455.

Strängnäs kommun ligger i Södermanlands län och befolkningen uppgår till cirka 36 000 invånare. I Strängnäs kommun finns, utöver kommunstyrelsen, sju nämnder med olika ansvarsområden. Barn- och utbildningsnämnden hanterar förskola, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning. Utbildningskontoret lyder under nämnden och verkställer de politiska besluten.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Skolverkets nationella statistik avseende läsåret 2018/19 visar att det är 53,7 % eleverna i årskurs 6 i Strängnäs kommun som erhållit godkända betyg i alla ämnen. 14,9 % av eleverna har ej uppnått betyget godkänt i ett ämne och 31,4 % har ej uppnått godkänt betyg i flera eller alla ämnen. Dessa resultat kan jämföras med resultaten på riksnivå avseende samma läsår där 72,6 % av eleverna i årskurs 6 erhållit godkända betyg i alla ämnen. Vidare gällande resultaten på riksnivå är det 9,6 % av eleverna som ej har uppnått betyget godkänt i ett ämne och 17,9 % som ej har uppnått godkänt betyg i flera eller alla ämnen.

I årskurs 9 var det 59,1 % av eleverna som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen läsåret 2018/19 att jämföras med 73,4 % på riksnivå.

Trygghet och studiero

Enligt Skolinspektionens enkät som genomfördes i Strängnäs kommun under hösten 2018 skattade eleverna i årskurs 5 frågorna kring trygghet i skolan sammantaget till 7,9, vilken kan jämföras med 8,3 för samtliga medverkande elever i enkätomgången. Enligt samma enkät skattade eleverna i årskurs 5 frågorna som rör studiero sammantaget till indexvärdet 4,6, vilken kan jämföras med 5,0 för samtliga medverkande elever i enkätomgången.

Sett till resultaten mellan pojkar och flickor kan man se att det är flickorna som i större utsträckning upplever en dålig studiero och otrygghet. Enkäten visar också att flickorna i årskurs 5 i Strängnäs kommun har ett lägre resultat än de samlade resultaten från de andra flickor som medverkat i Skolinspektionens enkät. När det gäller pojkarna i årskurs 5 i Strängnäs kommun och deras resultat avseende studiero och trygghet kan konstateras att de inte avviker i någon betydande omfattning från de samlade resultaten för pojkarna i de andra skolenheterna som medverkat i enkäten. Indexskalans värden är 1-10, där 1 är lägsta och 10 är högsta värdet. Ett högt index indikerar en positiv uppfattning.

I årskurs 9 är resultaten avseende trygghet desamma för eleverna i Strängnäs kommun som för samtliga andra medverkande skolenheter. Gällande studiero är resultatet 4,5 för Strängnäs kommun och 5,2 för samtliga andra medverkande skolenheter. Resultaten utifrån könstillhörighet visar att flickor i årskurs 9 i Strängnäs kommun har samma indexvärde som flickorna i samtliga andra medverkande skolenheter. Situationen gällande pojkarna är i stort sett likadan även om de har ett marginellt högre indexvärde än det samlade värdet för de andra pojkar som deltagit i enkäten. Vad gäller studiero visar enkäten att indexvärdet för både flickor och pojkar i årskurs 9 i Strängnäs kommun är lägre än för flickorna och pojkarna på samtliga andra medverkande skolenheter.